

Försöksverksamhet med 9-årig enhetsskola 1955/59

Enhetsskolans definitiva utformning

"Genom beslut av 1957 års riksdag har vidare en plan för enhetsskoleorganisationens allmänna genomförande fastställts. Enligt denna skall den nuvarande försöksperioden beräknas från och med läsåret 1962/63 -då statsmakternas beslut om enhetsskolans definitiva utformning förutsattes föreligga - övergå i en period, varunder övergång till obligatorisk nioårig skola skall ske. Denna period förutsattes skola räcka till och med läsåret 1968/69. Beslutet innebär, att den nioåriga skolgången bör beräknas vara i huvudsak helt genomförd inom riket från och med läsåret 1972/73."
(1957 års riksdag Prop.106; SU 127; Rskr 317.)

INFÖRANDE AV ENHETSSKOLAN I VÄSTERFÄRNEBO

DISKUSSIONER

Skolinspektören Gustav Sigurds propagandaturne -Västerfärnebo "en vit fläck på kartan". Han visade på en karta över Västmanland och menade att Västerfärnebo väl inte skulle vara "sämre" än brukskommunerna utan också ansluta sig till de moderna kommunerna som redan var på gång med införandet av den nya skolan.

Skolstyrelsebeslut fattades vid sammanträde i Centralskolan den 12 december 1961 att övergång till grundskolan skulle ske med klasserna 1-7 höstterminen 1962.

Till högstadiet kom elever också från Karbenning och de tillhörde Centralskolans upptagningsområde fram till den nya indelningen i storkommuner, då eleverna i Karbenning i stället kom att tillhöra Norbergs område.

Riktlinjer för enhetsskolan var att den skulle uppdelas i tre stadier, vart och ett i regel omfattande tre år. Undervisning i engelska anordnas från och med enhetsskolans femte klass, I klasserna 7 och 8 är det avsett att det skall inrymmas yrkesorientering och i årskurs 9 i nära kontakt med yrkeslivet en förberedande yrkesutbildning. För elever i nionde klassen som inte deltar i förberedande yrkesutbildning är det avsett att ordna teoretisk utbildning med eller utan anknytning till fortsatt utbildning på gymnasium.

TIMPLANER, STUDIEPLANER OCH HUVUDMOMENT

LÄROPLAN -62

Tim- och kursplaner var ganska hårt styrda, i varje fall på högstadiet där de olika grenarna -linjerna som var totalt nio stycken i åk 9, dels hade obligatoriska ämnen men också tillvalsämnen och fritt valt arbete.

LÄROPLAN -69

LÄROPLAN -69 skulle införas successivt under en treårsperiod med början i årskurserna 1, 4 och 7 fr.o.m. höstterminen 1970. Grundskolan blev en sammanhållen skola där de olika linjerna slopades, men nya tillvalsämnen infördes som t.ex. möjlighet att välja ett andra främmande språk i åk 7.

Grundskolan skulle vara genomförd i hela Sverige 1972 och begreppet folkskola avskaffades.

Mycket av skolans vardag skulle bestämmas lokalt. Det var en strävan efter decentralisering i den nya läroplanen, där mycket av skolans vardag skulle bestämmas lokalt, och det blir ännu tydligare i nästa läroplan - Lgr 80.

LÄROPLAN -80

SIA (Skolans inre arbete) föreslog en läroplansrevision, revideringen skulle vara införd i hela grundskolan fr.o.m. läsåret 1982/83. Friare möjligheter för kommuner att skapa egna tillval. Temastudier och arbetslag införs på högstadiet. Skolan skall vara indelad i arbetsenheter, där två eller flera klasser har viss gemensam verksamhet. Lärare, studieledare, kan få viss nedsättning i undervisningsskyldighet för att leda arbetet inom arbetsenheten. Betygsskalorna ändras. Eleverna får betyg efter skalan 1-5, där 5 är det högsta betyget. Betyg ska enbart ges i höst- och vårtermin i årskurserna 8 och 9. PRAO, Praktisk arbetslivsorientering, ska omfatta 6-10 veckor från läsåret 82/83. Lgr 80 betonar vikten av SYO - studie-och yrkesvägledning.

Fria aktiviteter för eleverna kan ordnas av olika föreningar, dock endast inom ramarna för skoldag, resurser och tillgängliga lokaler.

Elevmedverkan i planering av verksamheten betonas i de nya läroplanerna. På högstadiet är temastudier obligatoriska. De är fördjupningsuppgifter inom de obligatoriska ämnernas ram. Förutom de obligatoriska ämnena ska eleverna också erbjudas tillvalsämnen. Kursernas längd kan variera från en termin till tre år.

LUVA = Lokalt utvecklingsarbete i skolorna för att ta fram lokala arbetsplaner.

KOMMUNALISERING AV SKOLAN

Kommunaliseringen av skolan innebär att också skolledare och högstadielärare omfattas av de kommunala reglerna.

Det nya Skolverket ska börja fungera från 1 juli 1991. Betygen skall vara målrelaterade. Sifferbetyg från 1-5 varvid 5 är högsta betyg.

Ferietjänstgöring införs liksom arbetsplatsförlagd fastställd tid i stället för det tidigare begreppet undervisningsskyldighet för lärare..

NY LÄROPLAN Lpo -94

Nytt betygssystem med gradering: Mycket väl godkänd (MVG), Väl godkänd (VG) och Godkänd (G). I åk 9 ska skrivas nationella prov från 1996/97.

Kursplaner för vilka mål som skall uppnås när det gäller kunskaper införs för skolår 3, 5 och 9.

Läroplanerna beskriver värdegrund, mål och riktlinjer för arbetet. Målen är av två slag, dels mål som skolan ska sträva efter att eleverna når (strävansmål) dels mål som skolan ska se till att alla elever kan uppnå (uppnåendemål).

Sigge Hedkvist